

[Johan Poulsen.]

Folkeskolen på Færøerne er i henhold til hjemmestyreloven af 23. marts 1948 et fællesanliggende. Som et udtryk herfor er rigsombudsmanden formand for skoledirektionen, ligesom undervisningsministeriet i adskillige forhold er skolevæsenets øverste myndighed.

Det foreliggende lovforslag omfatter 11 afsnit, hvoraf de 6 første svarer til den her i landet gældende folkeskolelov og de sidste 5 til skoletilsynsloven. Som allerede anført vil efter lovforslagets afsnit I-VI folkeskolen på Færøerne komme til at omfatte dels en 7- eller 8-årig hovedskole, der eventuelt kan videreføres med en 9. klasse, dels en 3-årig realafdeling. Det er den samme ordning, som er ved at blive gennemført her i landet i henhold til de i 1958 vedtagne ændringer af folkeskoleloven af 1937. Den foreslåede ordning er i virkeligheden en officiel tilslutning og godkendelse af den udvikling, der har fundet sted inden for det færøske skolevæsen i de senere år.

For en del år siden var forholdet det, at færøske skolemyndigheder stod ret tøvende og ubesluttsomme over for, hvorvidt man skulle centralisere eller decentralisere, når talen var om eksamensskolen. Lagtinget har siden slutningen af 30'erne drevet et studenterkursus i Thorshavn med tilhørende præliminærkursus, der har modtaget elever fra alle øerne. Færøernes mellem- og real-skole, der oprindeligt var baseret på at modtage elever fra alle øerne, har på grund af den stærke befolkningstilvækst i den sidste snes år næsten udelukkende fået sine elever fra Thorshavn. Der har med andre ord ikke været mulighed for at dække behovet med hensyn til adgang til eksamensskolerne, et forhold, der fortrinsvis kom til at gå ud over børnene og ungdommen fra bygderne, der således rent uddannelsesmæssigt blev dårligere stillet end børnene og ungdommen fra Thorshavn. Økonomisk var det kun overkommeligt for de bedre bemidlede at have deres børn gående i skole i Thorshavn, hvor de måtte tage fast ophold i skoletiden.

Der var også et rent menneskeligt problem at tage hensyn til; mange forældre fra bygderne sendte nødigt deres børn i en så ung alder til Thorshavn, hvor de i mange tilfælde kom til at savne hjemmets værn og

omsorg og tit blev overladt til sig selv mere, end godt var. Denne tilstand medførte ganske naturligt, at udviklingen gik mere og mere i retning af, at de større pladser som Tverå, Våg og Klaksvig udbyggede deres folkeskole med en eksamensafdeling. Bortset fra Færøernes mellem- og realskole, der har haft sin egen status uden for den egentlige folkeskole, har der således været adgang til at tage real- eller præliminæreksamen ved skolerne på de 3 lige nævnte pladser.

Efter forslaget får folkeskolen principielt samme opbygning overalt på Færøerne. Dette vil medføre en ændring i opbygningen af eksamensafdelingerne ved Klaksvig, Tverå og Våg skoler. Klaksvig skole har efter 5. klasse en 4-årig mellem- og realskole, mens skolerne i Våg og på Tverå efter 5. klasse har en 4-årig præliminær-afdeling. I henhold til lovforslagets § 71 vil Færøernes mellem- og realskole indgå i folkeskolen på Færøerne, således at skolen omdannes til en realafdeling ved Thors-havn kommuneskole.

En ensartet opbygning og ordning af skolerne på Færøerne, hvor der i dag findes 3 forskellige former for eksamensafdeling, må af flere grunde anses for ønskelig, således af hensyn til fastlæggelse af undervisningen med ensartede krav på samme klassetrin samt af hensyn til elever og lærere, der skifter skole. Men foruden de allerede nævnte skoler er der i den sidste tid i flere tilfælde i tilknytning til større bygdeskoler oprettet eksamensafdeling f. eks. i Vestmanhavn, i Fuglebjerg, på Glibre og i Midvåg-Sandevåg, hvor eksamensafdelingen er blevet etableret som et 3-årigt kursus til almindelig forberedelseseksamen i tilslutning til 7. klasse, således at der gives forberedende undervisning i engelsk og naturlære i 6. klasse og i engelsk, tysk og matematik i 7. klasse efter samme ordning som for landkommunerne hernede. Der er også oprettet frivillige 8. klasser ved enkelte skoler.

Som det vil ses, er der allerede sket en betydningsfuld udvikling med hensyn til at lette adgangen til eksaminer, en udvikling, som formentlig vil tage yderligere fart efter gennemførelsen af det foreliggende lovforslag. At denne udvikling vil blive hilst med glæde og opfattet som et betydningsfuldt